

Novela OZ 2021 nezletilci, svéprávnost, deliktní způsobilost atd. - výběr -

Doc. JUDr. Filip Melzer, LL.M., Ph.D.
PrF MU, Brno

§ 36

- (1) Nezletilý, který nenabyl plné svéprávnosti, není nikdy, bez ohledu na obsah ostatních ustanovení, způsobilý jednat samostatně v těch záležitostech, k nimž by i jeho zákonný zástupce potřeboval přivolení soudu.
- (2) I když je nezletilý, který nenabyl plné svéprávnosti, způsobilý jednat v určité záležitosti samostatně, lze podmínit, že následky právního jednání nastanou až souhlasem zákonného zástupce nezletilého uděleným v určené lhůtě, jinak ve lhůtě dvou týdnů od vyžádání; to neplatí pro právní jednání osobní povahy a právní jednání podle § 33.

§ 899a – ručení a dluh (Schuld und Haftung)

- (1) Splnění peněžitého dluhu z právního jednání nezletilého, který nenabyl plné svéprávnosti, lze vymoci pouze z majetku, který nezletilý nabyl před nabytím plné svéprávnosti, a majetku, který nabyl právním jednáním vztahujícím se výlučně k majetku nabytému před nabytím plné svéprávnosti; to neplatí pro peněžitý dluh vzniklý při výdělečné činnosti podle § 33.
- (2) Za peněžitý dluh dítěte, který vznikl z právního jednání učiněného před nabytím plné svéprávnosti, ručí rodič, který za dítě jednal nebo mu k právnímu jednání udělil souhlas; tím není dotčen § 876 odst. 3. Ručitel nemůže vymáhat po dlužníkovi vyrovnání tohoto dluhu.

§ 1932

(1) Má-li dlužník plnit na jistinu, úroky a náklady spojené s uplatněním pohledávky, započte se plnění nejprve na náklady již určené, pak na úroky z prodlení, poté na úroky a nakonec na jistinu, ledaže dlužník projeví při plnění jinou vůli, **a věřitel s tím souhlasí.**

~~(2) Určí-li dlužník, že plní nejprve na jistinu, úročí se náklady i úroky.~~

~~(2) Je-li dlužníkem spotřebitel, který je v prodlení s plněním dluhu, započte se plnění nejprve na náklady již určené, pak na jistinu pohledávky, poté na úroky a nakonec na úroky z prodlení.~~

§ 2048

- (1) Ujednají-li strany pro případ porušení smluvené povinnosti smluvní pokutu v určité výši nebo způsob, jak se výše smluvní pokuty určí, může věřitel požadovat smluvní pokutu bez zřetele k tomu, zda mu porušením utvrzené povinnosti vznikla škoda. Smluvní pokuta může být ujednána i v jiném plnění než peněžitém.
- (2) K ujednání, kterým se zavázal k plnění smluvní pokuty nezletilý, který v době ujednání nedovršil patnácti let, se nepřihlíží.

§ 2920

- (1) Nezletilý, který **dovršil třinácti let a** nenabyl plné svéprávnosti, nebo ten, kdo je stížen duševní poruchou, nahradí způsobenou škodu, pokud byl způsobilý ovládnout své jednání a posoudit jeho následky; poškozenému náleží náhrada škody i tehdy, nebránil-li se škůdci ze šetrnosti k němu.
- (2) Nebyl-li nezletilý, který **dovršil třinácti let a** nenabyl plné svéprávnosti, nebo ten, kdo je stížen duševní poruchou, způsobilý ovládnout své jednání a posoudit jeho následky, má poškozený právo na náhradu, je-li to spravedlivé se zřetelem k majetkovým poměrům škůdce a poškozeného.
- (3) **Škodu způsobenou nezletilým mladším třinácti let nahradí ten, kdo nad ním zanedbal náležitý dohled. Nedošlo-li ke škodě v důsledku zanedbání náležitého dohledu, nahradí škodu nezletilý, způsobil-li ji činem povahy úmyslného trestného činu nebo je-li to spravedlivé se zřetelem k jeho majetkovým poměrům a majetkovým poměrům poškozeného.**

§ 2921

- (1) Společně a nerozdílně se škůdcem, **je-li jím nezletilý, který dovršil třinácti let,** nebo ten, kdo je stížen duševní poruchou, nahradí škodu i ten, kdo nad ním zanedbal náležitý dohled. **Není-li škůdce povinen k náhradě, nahradí poškozenému škodu ten, kdo nad škůdcem zanedbal dohled.**
- (2) **Není-li nezletilý škůdce povinen k náhradě a ke škodě nedošlo v důsledku zanedbání náležitého dohledu, nahradí škodu ten, kdo má a vůči dítěti vykonává rodičovskou odpovědnost v plném rozsahu, je-li to spravedlivé se zřetelem k jeho majetkovým poměrům a majetkovým poměrům poškozeného.**

1. Nezletilec nedovršil 13 let

▪ **Odpovědnost nezletilce (§ 2920 odst. 3)**

- Zásadně neodpovídá za škodu
- Výjimečně odpovídá:

Ke škodě nedošlo v důsledku zanedbání náležitého dohledu (→ společná odpovědnost se nepřipouští) a

Účast nezletilce:

- ☒ čin povahy úmyslného trestného činu nebo
  - ☒ Pb.: deliktní způsobilost? (teleologie: +)
- ☒ odpovědnost podle slušnosti: je-li to spravedlivé se zřetelem k jeho majetkovým poměrům a majetkovým poměrům poškozeného

▪ **Odpovědnost osoby vykonávající dohled**

- V případě zanedbání náležitého dohledu (pak je vyloučena společná odpovědnost nezletilce; viz výše)

2. Nezletilec dovršil 13 let

- **Odpovědnost nezletilce (§ 2920 odst. 1, 2)**
  - Je deliktně způsobilý (byl způsobilý ovládnout své jednání a posoudit jeho následky); § 2920 odst. 1
  - Není deliktně způsobilý: odpovědnost podle slušnosti; § 2920 odst. 2
- **Odpovědnost osoby vykonávající dohled (§ 2921)**
  - Odpovídá-li nezletilec: V případě zanedbání náležitého dohledu; § 2921 odst. 1
  - Neodpovídá-li nezletilec + nedošlo k zanedbání náležitého dohledu: odpovědnost podle slušnosti; § 2921 odst. 2

Pb.: nezletilec odpovídá + nedošlo k zanedbání náležitého dohledu + nezletilec není solventní + jsou podmínky pro odpovědnost podle slušnosti podle 2921 odst. 1

Přechodná ustanovení

- 1. Na právní poměry osoby, která dovršila dvacátý první rok věku přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, vzniklé přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, se použijí dosavadní právní předpisy.
- 2. Na plnění dluhu z právního jednání učiněného přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se použije § 1932 zákona č. 89/2012 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.
- 3. Právo na plnění smluvní pokuty nebo penále, které vzniklo přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, se posuzuje podle dosavadních právních předpisů. Vymoci splnění tohoto dluhu lze však z majetku osoby, která dovršila dvacátý první rok věku nejdříve v den nabytí účinnosti tohoto zákona, pouze v rozsahu podle § 899a odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.
- 4. Došlo-li k porušení povinnosti přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, posoudí se právo na náhradu škody podle dosavadních právních předpisů.
- 5. Prominutí, upuštění od vymáhání nebo jiný úkon věřitele směřující k zániku nebo snížení dobytnosti dluhu vzniklého přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona osobě, která v době vzniku tohoto dluhu nenabyla plné svéprávnosti, se nepovažuje za porušení povinností spojených se správou majetku.

§ 262c OSŘ

- (1) Má-li být výkonem rozhodnutí uspokojena peněžitá pohledávka ze závazku povinného vzniklého v době, kdy byl nezletilým, který nenabyl plné svéprávnosti, lze výkonem rozhodnutí postihnout pouze majetek, který povinný nabyl před nabytím plné svéprávnosti, a majetek, který nabyl právním jednáním vztahujícím se výlučně k majetku nabytému před nabytím plné svéprávnosti; to neplatí pro peněžité pohledávky vzniklé při samostatném provozování obchodního závodu nebo jiné obdobné výdělečné činnosti podle zvláštního právního předpisu.
- (2) Je-li výkonem rozhodnutí v rozporu s odstavcem 1 postižen majetek, který nelze výkonem rozhodnutí postihnout, může se povinný domáhat v této části **zastavení** výkonu rozhodnutí. O tom musí být soudem při nařízení výkonu rozhodnutí poučen.

Přechodná ustanovení - OSŘ

- 1. Zákon č. 99/1963 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, se použije i na řízení zahájená přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona; právní účinky úkonů, které v řízení nastaly přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, zůstávají zachovány.
- 2. Ustanovení § 262c zákona č. 99/1963 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, se použije i **na řízení zahájená přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona**, je-li povinným osoba, která dovršila **dvacátý první rok** věku nejdříve v den nabytí účinnosti tohoto zákona.
- 3. O možnosti domáhat se zastavení výkonu rozhodnutí podle § 262c zákona č. 99/1963 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, poučí soud povinného v řízeních zahájených přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona v usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí, bylo-li toto usnesení vydáno nejdříve v den nabytí účinnosti tohoto zákona.

Děkuji za pozornost